

Nr 92.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om avkortning och restitution av skatt på grund av viss militär tjänstgöring under år 1940; given Stockholms slott den 20 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om avkortning och restitution av skatt på grund av viss militär tjänstgöring under år 1940.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
**förordning om avkortning och restitution av skatt på grund av
viss militär tjänstgöring under år 1940.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Värnpliktig tillhörande årsklass 1938 eller äldre årsklass, årsgrupp 1940 eller äldre årsgrupp av klass A eller årsgrupp 1939 eller äldre årsgrupp av klass B, vilken i enlighet med vad Kungl. Maj:t den 14 oktober 1939 därom föreskrivit vunnit anställning över stat vid sådan del av krigsmakten, som organiserats såsom neutralitetsvakt, och i dylik anställning tjänstgjort under år 1940, äger enligt bestämmelserna i denna förordning åtnjuta avkortning av honom på grund av taxering år 1941 påförd statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

Vad ovan sägs äger dock icke tillämpning å den, som på grund av dylik tjänstgöring åtnjutit skatteavdrag enligt förordningen den 6 juni 1941 (nr 337) om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940.

2 §.

Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt skall, i den mån skatten därtill förslår, avse ett belopp motsvarande fem kronor för varje hel vecka, varmed den sammanlagda tjänstgöringstiden i anställningen över stat år 1940 överstigit sex veckor. Har den skattskyldige samma år även fullgjort tjänstgöring såsom inkallad jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443), skall vid beräkning av den tid, som må tillgodoräknas den skattskyldige, tjänstgöringen i fråga till en tid av högst sex veckor anses såsom fullgjord i anställningen över stat.

3 §.

Vid tillämpningen av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Understiger avkortat belopp det enligt 2 § beräknade, skall skillnaden, i den mån densamma täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp skall ränta ej utgå.

Avkortning och restitution skall i första hand avse den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten.

4 §.

Den som vill åtnjuta avkortning eller restitution skall, om möjligt före den 1 juli 1942, hos militär myndighet göra ansökan om intyg angående den tid sökanden under år 1940 vid krigsmakten fullgjort tjänstgöring dels i anställning, som i 1 § sägs, dels ock såsom inkallad jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen den 30 juni 1936.

Ansökan skall ingivas eller i betald försändelse med posten insändas, om sökanden tjänstgör vid krigsmakten eller är hempermitterad från sådan tjänstgöring, till chefen för vederbörande truppförbands (flygförbands) depå eller, såvitt rör marinen, till chefen för vederbörande örlogsstation (trufförband), samt i annat fall till inskrivningschefen i det inskrivningsområde, till vilket sökanden hör.

Den militära myndigheten skall utan dröjsmål tillställa sökanden begärt intyg.

5 §.

Ansökan om avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner skall av sökanden ingivas eller i betalt brev med posten insändas till länsstyrelsen i det län, inom vilket han varit mantalskriven för år 1941, eller, om han för detta år varit mantalsskriven i Stockholms stad, till överståthållarämbetet. Vid ansökan skall fogas det i 4 § omnämnda, av militär myndighet avgivna intyget jämte de övriga handlingar sökanden vill åberopa.

6 §.

Sedan ansökningshandlingarna granskats samt erforderlig utredning i ärendet verkställt, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet, därest ansökningshandlingarna icke finnes böra avslås, antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

7 §.

Ansökan och intyg, som i denna förordning omförmälas, skola avgivas å blanketter, till vilka formulär fastställas av chefen för finansdepartementet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 febru-
ari 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med t. f. chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Ewerlöf:

Enligt förordningen den 6 juni 1941 (nr 337) om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940 ägde värnpliktig, som under år 1940 tjänstgjort vid krigsmakten och därvid tillhört årsklass 1938 eller äldre årsklass, årsgrupp 1940 eller äldre årsgrupp av klass A eller årsgrupp 1939 eller äldre årsgrupp av klass B, enligt förordningens bestämmelser åtnjuta avdrag å honom på grund av taxering år 1941 påfordrad statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och värnsskatt. Skatteavdraget skulle utgöra fem kronor för varje hel vecka, varmed den sammanlagda tjänstgöringstiden under år 1940 överstigit sex veckor. Den som ville komma i åtnjutande av skatteavdrag skulle göra ansökan därom hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han var mantalsskriven för år 1941, eller, därest han för detta år mantalsskrivits i Stockholm, hos överståthållarämbetet. Ansökan skulle emellertid sist den 15 juli 1941 insändas till viss militär myndighet. Denna skulle förse ansökan med intyg om fullgjord tjänstgöring under år 1940 och senast inom tio dagar översända ansökan till länsstyrelsen eller överståthållarämbetet. Hade ansökan inkommit till myndigheten efter föreskriven tid, skulle ansökan jämväl förseas med anteckning härom och om anledningen till dröjsmålet, såvitt denna utan särskild utredning kunnat utrönas. Samtliga till länsstyrelsen eller överståthållarämbetet överlämnade, i rätt tid gjorda ansökningar skulle utan särskild prövning överlämnas till vederbörande debiteringsförrättare, som hade att på grund av uppgifterna i det å ansökan tecknade intyget verkställa vederbörligt skatteavdrag. De för sent ingivna ansökningarna åter skulle prövas av länsstyrelsen eller överståthållarämbetet, som, därest skälig anledning till dröjsmålet ansågs föreligga, ägde medgiva att skatteavdrag fick äga rum och då skulle överlämna ansökningen till debiteringsförrättaren för behandling eller, om det var för sent att göra avdrag, förordna om avkortning. Påfördes någon skatt utan avdrag, ägde han besvara sig hos länsstyrelsen eller överståthållarämbetet, mot vars beslut i frågan talan ej fick föras.

Enligt en särskild bestämmelse i 1 § andra stycket skulle vid tillämpningen

av förordningen beteckningen värnpliktig ha samma innebörd som i § 1 inskrivningsförordningen. Med värnpliktig avsågs i § 1 mom. 2 inskrivningsförordningen den 18 december 1936, bland andra, envar i värnpliktsåldern med undantag av den som blivit frikallad från värnpliktens fullgörande eller enligt mom. 1 var att hänföra till fast anställda, ävensom manskap tillhörande härens, marinens eller flygvapnets reserv. Till fast anställda hänfördes enligt mom. 1, bland andra, manskap med anställning på stat och på reservstat vid krigsmakten.

Av nu återgivna bestämmelser följer, att manskap med anställning på stat och på reservstat vid krigsmakten icke ägde åtnjuta skatteavdrag.

Emellertid fanns det under år 1940, vilket år är av intresse i detta sammanhang, även vissa kategorier manskap med anställning över stat.

Sålunda har Kungl. Maj:t den 31 augusti 1939 förordnat, bland annat, att fast anställd befattningshavare av manskapet, med vilken vid kontraktstidens utgång å dag mellan den 31 oktober 1939 och den 1 februari 1940 icke träffats avtal om förlängd anställning på aktiv stat, kunde erhålla anställning *över* stat från och med dagen efter kontraktstidens utgång högst till och med den 30 april 1940. Sådan anställning skulle avse beställning motsvarande den utav vederbörande på aktiv stat senast innehavda, med rätt för den anställde att åtnjuta motsvarande förmåner som i beställningen på aktiv stat. Den som vunnit anställning över stat skulle vara underkastad samma skyldigheter som beställningshavare på aktiv stat men ägde beviljas tjänstledighet, utöver vad eljest var medgivet, för förberedelse till vinnande av civilanställning. Över stat anställd skulle, utan hinder av stadgandet i § 1 mom. 1 inskrivningsförordningen, i värnpliktshänseende vara att anse såsom innehavare av beställning på aktiv stat. — En dylik över stat anställd var alltså att jämställa med den som åtnjuter avlöning å civilanställningsstat enligt bestämmelserna i 2 § 2 mom. manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652) och i 2 kap. kungörelsen samma dag (nr 653) med tilläggsbestämmelser till manskapsavlöningsreglementet.

Vidare har Kungl. Maj:t den 22 september 1939 förklarat, att flottan och kustartilleriet tillhörande fast anställt manskap, vars anställningstid utgår under tid då förstärkt försvarsberedskap är anbefalld, må i omedelbar anslutning till avgången från aktiv stat antagas i fast anställning *över* stat i den tjänstegrad vederbörande senast innehaft å aktiv stat, med åtnjutande av de förmåner, som tillkomma motsvarande personal å aktiv stat.

Ytterligare har Kungl. Maj:t den 6 september 1940 beträffande manskapsrekryteringen vid arméns truppförband utom luftvärnsartilleriet för anställningsåret 1940—1941 föreskrivit, bland annat, att fast anställt manskap, som vid anställningstidens utgång önskade förnyad anställning och befundes lämpligt härför, finge till visst antal beviljas förnyad anställning å stat samt i övrigt anställas *över* stat i innehavande befattningar, att vid varje truppförband finge *över* stat anställas volontärer till visst antal i lönegraden Ma 1 samt att den som anställts över stat skulle åtnjuta samma förmåner som skulle tillkommit honom därest han i vanlig ordning rekapitulerat eller erhållit fast anställning å stat.

Slutligen må nämnas, att — sedan chefen för marinen hemställt, att till beredskapstjänst inkallade värnpliktiga av klass A och B måtte få anställas över stat vid vederbörlig kår av flottan eller vid för marinen gemensamma kårer, samt chefen för försvarsstaben yttrat sig angående anställning över stat av vissa värnpliktiga tillhörande klass A och B — Kungl. Maj:t den 14 oktober 1939 meddelat följande beslut:

Kungl. Maj:t finner gott föreskriva, att vid sådan del av krigsmakten, som enligt gällande bestämmelser vid förstärkt försvarsberedskap organiseras såsom neutralitetsvakt, anställning över stat av värnpliktiga må äga rum i enlighet med följande:

1. Av klass A — utom musikmanskap vid armén och kustartilleriet — må vid armén, marinen eller flygvapnet anställas värnpliktig i den tjänstegrad (tjänstbarhetsklass) inom manskapet, han innehade vid den tidigare anställningens upphörande eller som enligt vad därom särskilt stadgas genom konstituering eller annorledes tillagts honom.

2. Av klass B må anställas:

a) vid flottan sjökaptener och likställda;
b) vid armén, marinen eller flygvapnet värnpliktig, vilken i annat fall än under a) sägs genom teoretisk eller praktisk utbildning förvärvat insikter, som kunna vara till särskilt gagn i den befattning, i vilken han är avsedd att placeras.

Anställningen må ske i den tjänstegrad inom manskapet, som enligt vad därom särskilt stadgas genom konstituering eller annorledes tillagts vederbörande, eller, beträffande den som konstituerats till officer eller underofficer, i högsta manskapsgraden.

3. Av årsklass må vid armén, marinen eller flygvapnet anställas värnpliktig, som ovan under 2 mom. b) sägs.

Sådan värnpliktig må anställas såsom menig (vid marinen i lämplig tjänstbarhetsklass) eller i den tjänstegrad inom manskapet, som enligt vad därom särskilt stadgas genom konstituering eller annorledes tillagts vederbörande.

4. Anställning må ske utan hinder av gällande bestämmelser om viss högsta ålder för manskaps kvarstående i tjänst.

5. Anställning skall gälla tills vidare med en månads ömsesidig uppsägningstid; dock må anställningen icke på grund av uppsägning från den anställdes sida upphöra förrän tre månader förflutit från anställningstidens början.

6. Den som anställts över stat skall åtnjuta samma förmåner, som skulle tillkommit honom, därest han i vanlig ordning erhållit fast anställning, med undantag för anställningspenningar och, beträffande marinen, beklädnadspenningar. Därvid skall dock iakttagas, att tjänstetiden vid överstatanställningens början skall anses minst utgöra för den som anställts såsom:

flaggkorpral 72 månader,

furir, korpral vid marinen eller 1. klass sjöman (kustartillerist) 36 månader,

korpral vid armén eller flygvapnet 24 månader samt

vicekorpral eller 2. klass sjöman (kustartillerist) 12 månader.

7. Under den tid anställning över stat varar utgå icke de för värnpliktiga stadgade förmånerna, däri inbegripet familjeunderstöd.

8. Genom vad härigenom föreskrives sker ej ändring i bestämmelserna i brevet den 22 september 1939 till marinförvaltningen angående förnyat anställande vid marinen av visst manskap m. m.

9. Angående anställning över stat skall upprättas kontrakt, innehållande hänvisning till här meddelade bestämmelser.

10. De närmare föreskrifter angående anställning över stat, som må finnas erforderliga, utfärdas av vederbörande centrala förvaltningsmyndigheter, där så finnes lämpligt efter samråd myndigheterna emellan.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 6 september 1940 skall 6 mom. av sistnämnda bestämmelser erhålla följande ändrade lydelse:

6. Den som anställts över stat skall åtnjuta samma förmåner, som skulle tillkommit honom, därest han i vanlig ordning erhållit fast anställning, med undantag för ekiperingshjälp, årligt ekiperingsbidrag och anställningspenningar; och skall all ifrågavarande personal erhålla beklädnad genom kronans försorg.

Den ändrade lydelsen skall enligt samma beslut tillämpas från och med den 1 juli 1940, dock att den som anställts dessförinnan icke skall på grund av ändringen erhålla minskade förmåner.

Erinras må, att lagen den 28 juni 1941 (nr 560) om semester för viss militär tjänstgöringstid m. m. äger tillämpning å den som under år 1940 varit inkallad till tjänstgöring jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

I en den 10 oktober 1941 dagtecknad skrivelse till chefen för marinen har *chefen för Stockholms örlogsstation* till behandling upptagit frågan huruvida värnpliktiga, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 14 oktober 1939 vunnit anställning över stat, därigenom skulle ha blivit att anse såsom fast anställda och förty berövade de förmåner, som angivas i förordningen den 6 juni 1941, nr 337, och i lagen den 28 juni 1941, nr 560. I skrivelsen anfördes härutinnan bland annat följande.

Såsom skäl för att det här är fråga om fast anställning har anförts, att hela anordningen med anställning över stat måste innebära en ökning av antalet beställningar över det ordinarie. Vidare har åberopats stadgandena om begreppets innebörd i fredstid. Ytterligare har framhållits, att avlöningsförmånerna i stort sett överensstämmer med de fast anställdas.

Häremot kan bland annat göras gällande: Anställning över stat i fredstid har en annan innebörd än överstatanställningen av värnpliktiga under försvarsberedskap. I förra fallet är det blott fråga om förlängd anställning för fast anställt manskap i syfte att öka möjligheterna till civilanställning. Huru avlöningsförmånerna beräknas kan ej vara bestämmande, vilket framgår bland annat av att manskap i reserven, som avlönas efter grunderna för manskap å aktiv stat, äro värnpliktiga. Det vore egendomligt, om över stat anställda, som hava en mindre fast anställning än manskap i reserven, skulle tillhöra kategorien fast anställda, medan manskap i reserven vore värnpliktiga.

Även tidigare har tvekan rått om de över stat anställdas villkor. Sålunda synes riksförsäkringsanstalten vid tillämpning av förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, hava betraktat dem som värnpliktiga.

I saknad av otvetydiga bestämmelser hava de frågor, det här gäller, behandlats olika av olika myndigheter. Som exempel härå må anföras, att då på samma fartyg tjänstgörande personal, anställd över stat och hemmahö-

rande i olika delar av riket, ingivit ansökningar om semesterersättning och skatteavdrag, en del av de sökande erhållit såväl skatteavdrag som semesterersättning, andra åter intetdera, under det att de övriga kommit i åtnjutande av endast den ena av de ifrågavarande förmånerna. Beträffande Stockholms örlogsstations manskap har den olika behandlingen varit påfallande. Enligt författningen skulle intygen för de i tjänst ej varande utfärdas av rullföringsexpeditionerna. Dessa synas icke hava haft kännedom om överstatanställningen och i varje fall ej gjort anteckning om huruvida hela eller en del av tjänstgöringen under 1940 skett såsom överstatanställd. Följden härav har blivit, att såväl skatteavdrag som semesterersättning beviljats dessa värnpliktiga även för tiden såsom överstatanställd. Vidkommande de vid örlogsstationen i juli tjänstgörande har anteckning om överstatanställningen i regel skett, varför länsstyrelsernas åsikt i själva principfrågan blivit avgörande. Enligt vad jag erfarit har vid KA 1 praxis beträffande intygen för semesterersättning varit vacklande, så att å intygen anteckning om överstatanställningen skett vid tre kompanier, icke skett vid tre kompanier samt vid ett kompani ibland skett och ibland underlåtit. Det är påtagligt att ett sådant förhållande är ohållbart.

Härefter må undersökas, huruvida de överstatanställda rent sakligt sett borde erhålla förmånerna. De värnpliktiga, vilka tagit anställning över stat, hava regelmässigt först inkallats jämlikt värnpliktslagen och under den därpå följande tjänstgöringen tagit anställning över stat. Överstatanställningen har huvudsakligen ansetts vara ett särskilt sätt att fullgöra beredskaps-tjänstgöring såsom värnpliktig. Den över stat anställda har i stort sett samma förmåner som en i reserven anställd (här må dock anmärkas, att underbefäl i arméns reserver kunna erhålla bostadsbidrag). Därest manskap i reserven ansetts böra hava dessa extra förmåner, borde väl även de över stat anställda erhålla dem.

Rörande förmånerna för de såsom värnpliktiga avlönade och de över stat anställda har jag låtit upprätta denna tablå, avseende viss personal, tjänstgörande vid Stockholms örlogsstation, därvid förutsatts att vederbörande är gift, har hustru och två barn och är bosatt i Stockholm. Siffrorna äro jämnt avrundade till närmast lägre kronal och avse en tidrymd om en månad:

	Korpral		Furir		Flaggkorpral	
	vpl.	ö. st.	vpl.	ö. st.	vpl.	ö. st.
Månadslön	15	114	30	148	35	357
Terminslön	60	—	75	—	84	—
Kost	45	45	45	45	45	—
Inkvarteringsersättning	36	36	36	36	36	—
Familjepenning	138	—	138	—	138	—
Bostadsbidrag	100	—	100	—	100	—
Beklädnad	fri	fri	fri	fri	fri	fri
Skatteavdrag	20	—	20	—	20	—
Semesterersättning	10	—	10	—	10	—
Skattefri inkomst såsom vpl. ²	23	—	25	—	26	—
Summa	1 442	195	1 474	229	1 490	357

Av tablå framgår, att över stat anställda med familj äro sämre tillgodosedda än motsvarande med värnpliktigs avlöningsförmåner. Det synes därför som om även ur denna synpunkt den förra kategorien väl så gärna som den senare borde erhålla semesterersättning och skatteavdrag.

¹ Vpl. har dessutom rätt till sjukbidrag för familjemedlemmarna samt begravningshjälp.

² Beräknad efter 15 kronor per skattekrona.

Beträffande personal på aktiv stat i allmänhet kan emot extra förmåner anföras, att denna personal har militärtjänsten till yrke. Detta skäl äger icke giltighet i fråga om de överstatsanställda.

För min del kommer jag till den slutsatsen, att mycket starka skäl kunna åberopas till förmån för att de överstatsanställda tillerkändes skatteavdrag och semesterersättning.

I anledning av skrivelsen har *chefen för marinen* i skrivelse den 1 november 1941 till överbefälhavaren över rikets försvarskrafter — med instämmande i de av *chefen för Stockholms örlogsstation* framförda synpunkterna och på i övrigt anförda skäl — hemställt om vidtagande av de åtgärder som av förhållandena kunde föranledas.

Överbefälhavaren över rikets försvarskrafter har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 6 november 1941 dagtecknad skrivelse anfört:

Erfarenheten har visat, att meddelade bestämmelser icke tillräckligt tydligt angiva förevarande överstatsanställdas egenskap av värnpliktiga eller icke. Ej heller synes hava tillräckligt klart utsagts, huruvida de överstatsanställda äro berättigade till semesterersättning och skatteavdrag eller icke. Belägg för ovanstående är det förhållandet, att myndigheterna, såväl de militära som de civila, haft olika meningar i saken och att på den grund dessa förmåner givits en del överstatsanställda men förvägrats andra.

Huru olika behandlingen av de överstatsanställda blivit, framgår av *chefens för Stockholms örlogsstation* skrivelse. Såsom ett ytterligare exempel på hur det blivit i praktiken vill jag nämna, att till försvarsstaben från besättningsmän å ett örlogsfartyg med 15 mans besättning inkommit ett brev, enligt vilket av de å fartyget tjänstgörande överstatsanställda fyra man erhållit och två man vägrats semesterersättning. I likhet med örlogsstationens chef finner jag det ur rent militär synpunkt ytterligt viktigt, att denna olikhet i behandlingen av personalen inom samma kategori undanröjes.

Oavsett huruvida de överstatsanställda formellt skola betraktas såsom värnpliktiga eller icke, måste de rent materiellt sett anses mera jämställda med den egentliga värnpliktiga personalen än med den fast anställda. Därest vid tillkomsten av författningarna om semesterersättning och skatteavdrag de överstatsanställda och deras ekonomiska förhållanden närmare uppmärksammas, synes det icke omöjligt att de överstatsanställda uttryckligen tillerkänts dessa förmåner.

Även om en tolkning av författningen skulle leda till resultat att de överstatsanställda icke vore berättigade till semesterersättning och skatteavdrag, kan det icke gärna ifrågakomma att återkräva vad som utbetalats till överstatsanställda. Dessa hava säkerligen mottagit beloppet i god tro och i regel redan förbrukat det mottagna.

Av det anförda framgår, att en lika behandling av denna personalkategori icke kan ernås på annat sätt än genom att medgiva förmånerna åt alla överstatsanställda, vilka uppfylla övriga villkor därför, samt att en dylik lösning av frågan även är rättvis.

Överbefälhavaren har hemställt att, därest de överstatsanställda redan enligt gällande regler ansåges berättigade till semesterersättning och skatteavdrag, Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att förmånerna skulle komma alla överstatsanställda till godo, samt att, därest de överstatsanställda enligt gällande regler icke ansåges berättigade till semesterersätt-

ning och skatteavdrag, Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag om att de skulle erhålla dessa förmåner.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har vid tillämpningen av förordningen om avdrag å skatt på grund av militär tjänstgöring under år 1940 tvekan yppats huruvida sådant avdrag borde få åtnjutas av vissa över stat anställda av manskapsgrad. I vissa fall torde de intygsgivande militära myndigheterna saknat uppgift om att tjänstgöring, varom intyg utfärdats, fullgjorts i dylik anställning. Följden har blivit en betydande ojämnhet vid bedömningen av ansökningarna om skatteavdrag från denna kategori krigstjänstskyldiga, varjämte åtskilliga av dem torde ha underlåtit att göra sådan ansökan.

Enligt min mening står det klart, att skatteavdraget utgjort en förmån som icke bort tillgodokomma sådana över stat anställda vilka vunnit dylik anställning efter förutgången fast anställning, eller såsom volontärer. Såsom lär framgå av vad jag anförde i propositionen nr 263 till 1941 års riksdag med förslag till förordning i ämnet, var nämligen skatteavdraget avsett som en förmån allenast för värnpliktiga vilka från sin civila gärning inkallats till beredskapstjänstgöring. I den mån över stat anställda tillhörande nyssnämnda kategorier likväl åtnjutit skatteavdrag, något som i varje fall torde ha skett i mycket ringa omfattning, lär det dock vara uteslutet att numera utkräva de avdragna skattebeloppen.

Emellertid finns det en kategori värnpliktiga, vilka fullgjort sin beredskapstjänstgöring i anställning över stat. Jag syftar på dem som vunnit sådan anställning i enlighet med de av Kungl. Maj:t den 14 oktober 1939 meddelade bestämmelserna. Det torde särskilt vara beträffande denna kategori som frågan om tillämpligheten av förordningen om skatteavdrag vållat tvekan hos såväl de anställda själva som myndigheterna. I stället för att här till behandling upptaga denna fråga, vilken numera — sedan tiden för ansökan om skatteavdrag utgått och alla dylika ansökningar slutligt prövats — synes vara av allenast teoretiskt intresse, må till en början den frågan ställas, huruvida denna kategori över stat anställda skäligen bort komma i åtnjutande av skatteavdrag.

Av den förebragta utredningen framgår, att för personer tillhörande ifrågasvarande kategori anställningen över stat medfört i vissa fall större men i andra fall mindre sammanlagda löne- och andra förmåner än som eljest skulle ha utgått, beroende på vederbörandes familjeförhållanden och tjänsteställning. Sålunda har anställningen varit särskilt förmånlig för en ogift person i någon av de högre tjänstegraderna inom manskapet och särskilt oförmånlig för en familjeförsörjare i lägre tjänstegrad. Med hänsyn härtill torde det ha varit uteslutet att helt avvisa tanken på skatteavdrag för denna kategori. Måhända skulle dock en viss differentiering inom densamma ha kunnat ifrågasättas.

Emellertid måste i frågans nuvarande läge stor hänsyn jämväl tagas till det förhållandet, att vissa men icke alla anställda av denna kategori erhållit skatteavdrag och att den åtskillnad, som sålunda gjorts, icke grundats på en

differentiering av nyss antydd innebörd. Såsom från de militära myndigheternas sida framhållits är det ett intresse av vikt att dylika olikformigheter i möjligaste mån undanröjas. På grund härav och då, såsom nyss framhållits, kravet på skatteavdrag jämväl för denna kategori icke kan anses helt obefogat, förordar jag vidtagandet av sådana åtgärder att samtliga de personer av denna kategori, vilka år 1940 fullgjort militärtjänstgöring under minst sju veckor men icke erhållit av tjänstgöring i överstatsanställning föranlett avdrag å den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt och värnskatt, som påförts dem på grund av taxering år 1941, få åtnjuta en mot skatteavdraget svarande förmån.

Enär nyssnämnda skatter redan äro debiterade och delvis guldna, kan det icke ifrågakomma att konstruera förmånen ifråga helt i överensstämmelse med skatteavdraget enligt 1941 års förordning. Ej heller skulle full rättvisa skipas, därest förmånen bereddes genom avdrag å de skatter vilka påföras på grund av innevarande års taxering. Närmast det uppställda målet torde man komma genom att medgiva avkortning av de år 1941 debiterade skatterna, i den mån dessa ännu ej guldits, samt i övrigt restituera redan erlagda skattebelopp. Liksom gällde ifråga om skatteavdrag enligt 1941 års förordning, synes det böra åligga den anställde själv, om han vill komma i åtnjutande av ifrågavarande förmån, att taga initiativet härtill.

Vad förfarandet beträffar vill jag förorda, att detsamma ordnas i nära överensstämmelse med vad som gäller enligt kungörelsen den 28 juni 1941 (nr 561) med tillämpningsföreskrifter till lagen samma dag om semester för viss militär tjänstgöringstid m. m. Härigenom torde den fördelen kunna vinnas att, därest motsvarande åtgärder genomföras på semesterlagstiftningens område, ett för två olika ändamål gemensamt ansökningsförfarande skulle kunna tillskapas. Den anställde bör alltså, såvitt möjligt före viss angiven dag, förslagsvis den 1 juli 1942, hos vederbörlig militär myndighet ansöka om intyg rörande tjänstgöringen under år 1940. Av intyget bör framgå dels den tid tjänstgöringen i anställningen över stat omfattat, dels ock den tid under vilken beredskapstjänstgöring vid krigsmakten eljest må hava fullgjorts. Sistnämnda tid må givetvis icke längre kunna berättiga till en förmån av nu ifrågavarande slag men bör dock få räknas in i den kvalifikationstid om sex veckor som stadgades i 1941 års förordning och nu för likformighetens skull bör bibehållas. Den anställde får därefter hos vederbörande länsstyrelse begära avkortning eller restitution eller båda dessa förmåner i förening samt därvid såsom bevis om tjänstgöringstiden överlämna militärmyndighetens intyg. I ansökningsen synes även böra angivas, bland annat, nummer å debetsedel samt beloppet av eventuellt redan erlagd skatt. Utbetalningen av restituerat skattebelopp synes lämpligen böra verkställas av länsstyrelsen. Med hänsyn till de jämförelsevis små belopp det här kan bli fråga om, torde för enkelhetens skull icke böra ifrågakomma någon motsvarighet till stadgandet i förordningen den 2 maj 1919 (nr 290) angående rätt till ränta vid restitution av utskylder m. m., enligt vilket dylik rätt tillkommer den som efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning

i eller befrielse från honom påförd utskyld. Ansökningar och intyg av nyss angivna innebörd böra lämpligen avfattas enligt formulär, fastställda av chefen för finansdepartementet.

I fråga om de belopp, som de förevarande förmånerna motsvara, är det givetvis svårt att verkställa några mera tillförlitliga beräkningar. Med utgångspunkt från tillgängliga uppgifter har det sammanlagda beloppet uppskattats till omkring 30,000 kronor, därav huvudparten, förslagsvis 75 procent, kan antagas komma att avse restituerade skattebelopp och återstoden avkortade sådana.

I anslutning till det anförda har inom finansdepartementet utarbetats ett förslag till *förordning om avkortning och restitution av skatt på grund av viss militär tjänstgöring under år 1940*.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition förelägga riksdagen nyssnämnda författningsförslag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Wærneman.